

Malá, Kateřina: Chen Yunovo řízení čínské ekonomiky v době krizí 1949-1965. Bakalářská práce, Ústav Dálného východu FF UK v Praze, 2016.

Posudek vedoucího

V předkládané práci se autorka zabývá významnou postavou vedení Komunistické strany Číny v době budování čínské socialistické ekonomiky. Chen Yun je dodnes připomínán jako muž, který díky své přirozené inteligenci a obchodnímu smyslu zkrotil inflaci v době, kdy většina čínského hospodářství byla ještě v soukromých rukou, vytvářel nástroje centrálního řízení v první polovině 50. let a oživoval čínské hospodářství po kolapsu následkem Velkého skoku na počátku 60. let. Studium Chen Yunových proslovů v jeho *Vybraných spisích* (*Chen Yun wen xuan*) se autorka snaží postihnout konkrétnější obrysy Chen Yunovy činnosti, rámec jeho názorů na hospodářství a jejich vývoj v čase.

Práce se plně soustřeďuje na tyto tři kapitoly (Vývoj ekonomiky v letech 1949–52, První pětiletý plán a Velký skok) a jen zcela okrajově zmiňuje Chen Yunovu další činnost před rokem 1949 a po roce 1978, kdy stál v čele konzervativní opozice proti Deng Xiaopingovým reformám. V tomto bodu je nutno autorce vytknout nedostatečné zasazení popisovaných Chen Yunových aktivit do kontextu jeho života a dějin Číny ve 20. století. Pečlivý a bohatý kontext je naopak vytvořen v hlavní části práce, a to nejen historický (původ čínského hyperinflačního problému, rozhodnutí pro Velký skok a co mu předcházelo), ale také ekonomický (teorie inflace, statistiky o skutečném vývoji čínského hospodářství ve studovaném období). I zde by ale bylo vhodné uvést více o podstatě centrálního plánování a historických okolnostech vzniku Prvního pětiletého plánu. Zároveň je škoda, že se autorce nepodařilo do výsledné práce umístit alespoň stručné shrnutí Chen Yunovy role ve stabilizaci čínské ekonomiky po Velkém skoku. Čtvrtá kapitola končí Chen Yunovým marným pokusem o nápravu chyb Velkého skoku před rokem 1960, o jeho úspěšnějším zapojení po roce 1961 se nedočteme nic, a to ani v Úvodu a Závěru. Jakkoliv je možné absenci tohoto období pochopit vzhledem k minimálnímu prostoru, které zaujímá ve *Vybraných spisích*, není možné se mu zcela vyhnout, zvláště když sám titul práce slibuje i pojednání o první polovině 60. let. Jako vedoucí práce navíc mohu potvrdit, že autorka se první polovinou 60. let a Chen Yunovými proslovy z té doby zabývala, jejich vypuštění bez náhrady alespoň stručným shrnutím je tedy chybné koncepční rozhodnutí při závěrečné redakci práce.

Hlavní část práce je pečlivě a přesvědčivě napsaná. Využívá nejen pramene, ke kterému přistupuje natolik kriticky, jak je to u bakalářské práce odkázané na jedinou verzi textů možné, ale také literatury anglické a dokonce čínské – to je třeba zvláště vyzdvihnout. Autorka prostudovala i čínsky psané články popisující proces sběru Chen Yunových projevů do sebraných spisů. Přehledně a kompetentně shrnuje obsah Chen Yunových proslovů, ale začleňuje také několik pozoruhodných citátů, které zachycují specifický Chen Yunův řečnický styl a nanejvýš pragmatiké vidění situace. Překlady jsou jazykově kvalitní a poměrně věrně zachycují stručný charakter originálu. Drobné nepřesnosti jsem našel jen v překladech některých termínů (např. na str. 9 *guomin jingji* jako „lidová“ místo národní ekonomika). Autorka se úspěšně vyhýbá anglicismům.

Text doplňují přehledné a graficky pěkně zpracované statistické tabulky, zkompileované z různých zdrojů v literatuře. I jinak je práce formálně pečlivě provedená, s vyčerpávajícím a předpisovým způsobem provedenou bibliografií. Jedinou vadou hodnou zmínky jsou chyby v prepisech čínských znaků v názvech Chen Yunových projevů, kterých jsem v bibliografii našel několik, často opakovaných (např. diaozheng místo tiaozheng 调整, juxu m. jixu 继续, jinci m. jingji 经济, sheying m. shiying 适应, ganglie m. gantie 钢铁 – str. 61–65). I když jejich množství je poměrně velké, jsou pouze v seznamu literatury, nikoli ve vlastním textu práce, a proto je na ně vhodné nahlížet shovívavě.

Práce v zásadě potvrzuje jednu část obecně tradovaného obrazu Chen Yuna jako pragmatického, opatrného a na detaily orientovaného manažera. Autorka poněkud upozaduje „heroickou“ dimenzi jeho boje s inflací na přelomu 40. a 50. let, která bývá v poslední době vyzdihována. Např. Dong Zhikai 董志凯 (2015): Chen Yun san zhi tonghuo pengzhang 陈云三治通胀 (<http://dangshi.people.com.cn/n/2015/1008/c85037-27670921.html>) popisuje Chen Yunův boj s inflací metaforou „syntetického zápasu“ (zuhe quan 组合拳), která klade důraz na rafinovanost, trpělivost a pohotovost reakcí. Předkládaná práce sice toto taktické vítězství poměrně podrobně popisuje, připomíná však, že Chen Yun si uvědomoval nutnost zásadního dlouhodobého řešení, kterému je pak věnováno poněkud více místa. Bylo by vhodné, aby se v diskusi autorka vyjádřila ještě podrobněji k tomuto rozporu dvou podob Chen Yuna, na jedné straně jako rafinovaného bojovníka se spekulanty, na druhé straně jako opatrného, strategicky uvažujícího centrálního plánovače.

V hodnocení práce se musí odrazit výše zmíněná nedostatečná kontextualizace tématu, především pozdějšího Chen Yunova působení. Proto položku znalosti a kontextualizace hodnotím známkou 2. Relevanci, práci s pramenem, strukturu a formální náležitosti považuji za výbornou. Jazykovou stránku práce poškozují zmíněné chybné prepisy v bibliografii (hodnocení 1-2), celkový dojem pak nepřilíš podnětný závěr a chybějící analýza 60. let (hodnocení 2). Celkově je výsledný text práce mezi výborně a velmi dobře, přestože autorka na něm průběžně pracovala velmi pilně. Doporučuji proto komisi přiklonit se k lepší známce v případě, že v diskusi autorka doplní, jak se Chen Yun projevoval v 60. letech, a vyjádří se k jeho výše zmíněnému heroickému obrazu.

V Praze 31.8.2016

Mgr. Ing. Jiří Hudeček, Ph.D.